

Hemşirelik öğrencilerinin bilimsel araştırma yapmaya yönelik kaygı ve tutumlarının belirlenmesi

Duygu KES¹, Özlem ÖZTÜRK ŞAHİN¹

Öz

Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin bilimsel araştırma yapmaya yönelik kaygı ve tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapıldı. Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan çalışmanın evrenini, Türkiye'nin kuzey batısında yer alan bir üniversitenin hemşirelik bölümünde 2016-2017 eğitim öğretim yılında öğrenim gören öğrenciler oluşturdu. Örneklem seçiminde; evreni bilinen örneklem hesaplama formülü (%95 güven aralığı, %5 hata payı, %50 görülme sıklığı) kullanılmıştır. Hesaplama sonucuna göre örnekleme 162 öğrenci dahil edildi. Araştırmanın verileri 15 Şubat-17 Mart 2017 tarihleri arasında Öğrenci Tanıtım Bilgi Formu, Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği ve Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği uygulanarak toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde standart sapma, student t testi, kolmogorov-smirnov testi kullanıldı. Öğrencilerin araştırmaya yönelik tutum ölçeğinden 135,70±28,34 puan aldıkları ve araştırmaya yönelik tutumlarının olumlu olduğu saptandı. Süreli yayınları izleyenlerin, bilimsel araştırma okuyanların ve bilimsel toplantılara katılanların bilimsel araştırma yapmaya yönelik tutumlarının diğerlerine göre daha olumlu olduğu belirlenmiş olup, bu bulgular istatistiksel olarak da anlamlı bulundu ($p<0.05$). Öğrencilerin araştırmaya yönelik kaygı ölçeği puan ortalamasının ise orta düzeyde (32.09 ± 6.38) olduğu saptandı. Araştırmada, öğrenci hemşirelerin bilimsel araştırma yapmaya yönelik kaygılarının orta düzeyde ve tutumlarının da olumlu olduğu sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, hemşire, araştırma kaygısı, araştırmaya yönelik tutum

Identification of anxiety and attitudes of nursing students for doing scientific research

Duygu KES¹, Özlem ÖZTÜRK ŞAHİN¹

Abstract

This study was performed to determine the concerns and attitudes of nursing students for scientific research. The universe of this descriptive and cross-sectional study was composed of the students who were studying during 2016-2017 academic year in the department of nursing of a university located in the northwest of Turkey. The sample of the study included 162 students who were determined by using sample calculation formula with a known universe (confidence interval of 95%, an error rate of 5% and an incidence of 50%). Data of the study were collected by Student Descriptive Information Form, Anxiety Scale for Research and Attitude Scale for Scientific Research between February 15-March 17, 2017. Standard deviation, student t test and kolmogorov-smirnov test were used to assess data. It was found that the students have taken a score of 135.70±28.34 from attitude scale for research, meaning that their attitudes towards research were positive. It was also observed that the attitudes of the ones who were following periodicals, who were reading scientific studies and who were attending scientific meetings were more positive for doing scientific research compared to the others; and these results were found to be statistically significant ($p<0.05$). Mean score of the students from anxiety scale was found to be at a moderate level (32.09 ± 6.38). In the study, it was concluded that anxiety state of the nursing students for doing scientific research was at a moderate level and their attitudes were positive.

Keywords: Student, nurse, research anxiety, attitude towards research

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:17.08.2018

Kabul Tarihi:04.10.2018

Online Yayın Tarihi:31.03.2019

DOI: 10.26453/otjhs.454446

Sorumlu Yazar

Duygu KES

Article Info

Received:17.08.2018

Accepted:04.10.2018

Online Published:31.03.2019

DOI: 10.26453/otjhs.454446

Corresponding Author

Duygu KES

1 Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Karabük, Türkiye

* Bu çalışma 23-25 Ağustos 2017 tarihinde Roma şehrinde düzenlenen 4. Uluslararası Multidisipliner Avrasya Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Bilim ve teknoloji alanında yaşanan gelişmelerin en önemli dayanağı bilimsel araştırmalardır. Yirmi birinci yüzyılın en güçlü ülkelerinin, bilimsel araştırmalarla bilim ve teknoloji üreten ülkeler olduğu söylenebilir. Bir mesleğin profesyonelleşmesi için araştırmalarla elde edilmiş bilimsel bilgi içeriğinin olması ve bu bilgilerin uygulama alanına yansıtılması gerekmektedir.¹ Hemşirelik ise bilim ve sanata dayalı kuramsal ve uygulama içerikli profesyonel bir meslek olup yalnızca bakım/uygulama olarak düşünülmemektedir. Hemşireliğin bilgi özünü hemşirelik bilimi oluştururken, hemşirelik bilimi ise hemşirelik uygulamalarına rehberlik etmektedir.^{2,3,4} Hemşirelik bakımının araştırma bulgularına dayandırılarak verilmesi, hemşireliğin gelişimi, hemşirelik uygulamalarının etkinliği ve yeterliliği için temeldir.^{5,6,7}

Mesleğin araştırma bilgi ve kültürünün kazanması lisans eğitiminde başlamaktadır.⁵ Hemşirelik öğrencisinin lisans eğitimi boyunca hasta bakımına ilişkin sorunları belirleyebilmesi, çözüm yollarını planlayabilmesi, uygulamaya koyabilmesi, sonuçları tartışabilmesi ve yorumlayabilmesi gibi özellikleri kazanması beklenmektedir.^{1,7}

Hemşirelik öğrencileri lisans eğitimleri sırasında araştırma için gerekli becerileri, değerleri ve hemşirelik uygulamaları için gerekli olan sorgulama yetisini kazanırlar. Bu nedenle lisans eğitiminin araştırma ile ilgili temel bakış

açısının ve becerisinin kazandırıldığı önemli bir aşama olduğu ve araştırmacı kimliğinin öncelikle lisans eğitiminde kazandırıldığı belirtilmektedir.^{1,5-8} Güleç ve Saruhan (2013) hemşirelik öğrencileriyle yaptıkları çalışmada öğrencilerin araştırma yapmaya yönelik kaygı düzeylerinin yüksek olduğunu saptamışlardır.⁸ Konuya yönelik farklı çalışma bulgularında da birçok öğrencinin bilimsel araştırma yapmak konusunda kaygı düzeyinin yüksek olduğu ve araştırma yapmaya olumsuz baktıkları belirtilmiştir.^{7,8} Literatürde yüksek düzeyde araştırma kaygısının öğrencilerin araştırma yapmaya yönelik olumsuz tutum geliştirilmesine neden olduğu vurgulanmaktadır.⁷ Araştırmaya karşı olumsuz tutum sergileyen hemşirelik öğrencilerin aktif meslek hayatlarına başladıklarında kanıta dayalı bakım uygulamaları ve hemşirelik bakım kalitesinin geliştirilmesinde rol almaması hemşirelik bakımının geliştirilmesinde önemli engellerden bir tanesidir.⁹ Bu bağlamda hemşirelik öğrencilerinin bilimsel araştırma yapmaya yönelik kaygı ve tutumlarının belirlenmesi önemlidir. Bu çalışmanın amacı, hemşirelik öğrencilerin bilimsel araştırma yapmaya yönelik kaygı düzeylerinin ve tutumlarının belirlenmesi ve bu kaygı düzeylerinin ve tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesidir.

MATERYAL VE METOT

Araştırmanın Tipi

Tanımlayıcı ve kesitsel tipte bir çalışmadır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Çalışmanın evrenini, Türkiye'nin kuzey batısında yer alan bir üniversitenin hemşirelik bölümünde 2016-2017 eğitim öğretim yılında öğrenim gören öğrenciler oluşturdu. Çalışmanın örneklemini G*Power programında yapılan güç analizi ile belirlendi. Örneklemi % 5 tip I hata düzeyi, % 90 güç ve konuyla ilgili yapılan benzer bir çalışmada araştırmaya yönelik tutum ölçeğinin ortalama puan farkı baz alınarak hesaplanan 0,53 etki büyüklüğüne göre minimum 152 bulundu. Çalışmaya katılmayı kabul etmeyeceklerin olabileceği göz önüne alınarak ilk örnek büyüklüğü artırılarak çalışma 162 öğrenci üzerinde yürütüldü. Örneklem kapsamına alınan öğrencilerin seçimi tabakalı rastgele örnekleme yöntemi kullanıldı. Öğrenciler sınıflarına göre tabakalandırıldı ve örnekleme girecek öğrenci sayıları sınıflara göre ağırlıklandırılarak belirlendi. Hangi öğrenciye anket uygulanacağı, basit rastgele yöntemle belirlendi.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Öğrenci Tanıtım Bilgi Formu, Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği ve Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği kullanıldı.

Öğrenci Tanıtım Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından literatür bilgileri doğrultusunda hazırlanan form öğrencilerin yaş, cinsiyet, sınıf, istatistik ve araştırma derslerini

daha önce alıp almadığı, daha önce bir araştırma deneyimi olup olmadığı, bilimsel toplantıya katılma deneyimi olup olmadığı, hemşirelikle ilgili süreli yayın ve hemşirelik alanında yapılan bilimsel çalışmaları takip edip etmediği gibi özelliklerini sorgulayan dokuz adet kapalı uçlu olmak üzere toplam dokuz sorudan oluştu.^{5,8}

Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği (AYKÖ) Öğrencilerin araştırma kaygılarını belirlemek amacıyla Büyüköztürk tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0,87 dir. Likert tipi ölçek toplam 12 maddeden ve tek faktörden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek puan toplam puan 12-60 arasında değişmektedir.¹⁰

Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği (BATÖ): Korkmaz ve ark.'ları (2011) tarafından geliştirilen ölçek, likert tipte olup 30 maddeden oluşmaktadır. Ölçek Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik (AYOI), Bilimsel Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum (BAYOT-), Bilimsel Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum (BAYOT+) ve Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum (AYOT) olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin toplam madde iç tutarlılık katsayısı 0,85'tir. Araştırmalara yönelik olumlu tutum alt boyutunun iç tutarlılık katsayısı 0,80, araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizlik alt boyutunun iç tutarlılık katsayısı 0,85, araştırmalara yönelik olumsuz tutum alt boyutunun iç tutarlılık katsayısı 0,81, araştırmacılara yönelik olumlu tutum alt boyutunun iç tutarlılık katsayısı ise 0,76'dır.

Ölçekten alınan değer minimum 54 puan, maksimum 150 puandır.¹¹

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri çalışmanın yapıldığı üniversitenin Rektörlüğünden ve Karabük Üniversitesi Girişimsel Olmayan Etik Kurulundan gerekli izinler alındıktan sonra 15 Şubat -17 Mart 2017 tarihleri arasında örneklem kapsamına alınan öğrencilerin bilgilendirilmiş onayları alındıktan sonra; Öğrenci Tanıtım Bilgi Formu, Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği ve Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum ölçeği yüz yüze görüşme yöntemi yoluyla araştırmacılar tarafından toplandı.

Verilerin Değerlendirilmesi

Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken istatistiksel analizler kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdeler dağılımlar, BATÖ ölçeği ve AYKÖ madde puan ortalamaları, standart sapmaları hesaplandı. Ölçek puanlarının normal dağılım göstermediği belirlemek için Kolmogorov-Smirnov testi kullanıldı. Verilerin analizinde Student t testi ve tek yönlü ANOVA testi kullanıldı. Ortaya çıkan farkın hangi gruptan kaynaklandığını bulmak için Post Hoc test olarak Bonferroni testi kullanıldı.

BULGULAR

Hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalamasının 20,85±20,10, çoğunluğunun kadın (%67,3)

olduğu, %68,5'inin araştırma yöntemleri dersi, %54,9'unun ise istatistik dersi aldığı belirlendi. Öğrencilerin %44,4'ünün bilimsel bir toplantıya (kurs, kongre, sempozyum vb) katıldığı, %45,1'inini hemşirelik alanında yayınlan bilimsel çalışmaları takip ettiği, %40,1'inin hemşirelik alanında yayınlanan dergi, kitap vb yayınları takip ettiği ve bilimsel araştırma yapma deneyiminin oldukça düşük oranda (%12,3) olduğu bulundu.

Öğrencilerin araştırmaya yönelik kaygı ölçeği puan ortalaması 32,09±6,38 olarak bulunmuş olup, öğrencilerin araştırma yapmaya yönelik kaygılarının orta düzeyde olduğu saptandı. Öğrencilerin bazı değişkenlere göre araştırmaya yönelik kaygılarına ilişkin bulgular Tablo 1'de gösterildi. Erkeklerin, istatistik dersi almayanların, araştırma yöntemleri dersi alanların, bilimsel toplantıya (kurs, kongre vb) katılanların, hemşirelik alanında bilimsel çalışma takip etmeyenlerin, hemşirelik alanında süreli yayın (kitap, dergi vb) takip edenlerin ve bilimsel çalışma yapma deneyimi olmayan öğrencilerin kaygı puan ortalamasının diğerlerine göre daha yüksek olduğu bulundu ($p>0,05$). Araştırmaya yönelik kaygı ölçeği ile sınıf düzeylerine göre fark anlamlı bulunmuş olup; farkın hangi gruptan kaynaklandığını bulabilmek için Bonferroni testi yapıldı. Hemşirelik 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin diğerlerine göre istatistiksel anlamlı olarak kaygı puan ortalamaları yüksek bulundu ($p<0,05$) (Tablo1).

Öğrencilerin bazı değişkenlere göre bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarına ilişkin bulgular Tablo2’de gösterildi. Öğrencilerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum ölçeği toplam puan ortalaması $135,70 \pm 28,34$ bulunmuş olup; öğrencilerin bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olumlu olduğu saptandı. Bilimsel araştırmaya yönelik tutum ölçeği toplam puan ortalaması hemşirelik alanında süreli yayın (dergi, kitap vb) takip etme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterirken ($p < 0,05$); ölçek toplam puan ortalaması ile diğer değişkenler arasında anlamlı bir fark bulunmadı ($p > 0,05$). Ölçeğin AYOİ alt boyutunda; kadın öğrencilerin ve hemşirelik alanında süreli yayın (dergi, kitap vb) takip etmeyen öğrencilerin diğerlerine göre araştırmacılara yardımcı olmada daha isteksiz olduğu saptandı ($p < 0,05$). Ölçeğin BAYOT- alt boyutunda; hemşirelik öğrencilerin bilimsel araştırmalara yönelik olumsuz tutumları arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı fark bulunmuş olup; farkın hangi gruptan kaynaklandığını bulabilmek için Bonferroni testi yapıldı. Buna göre ikinci sınıf hemşirelik öğrencilerinin üçüncü ve dördüncü sınıf hemşirelik öğrencilere göre bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarının daha olumsuz olduğu saptandı. Ayrıca bilimsel toplantıya (kurs, kongre vb) katılan öğrencilerin diğerlerine göre bilimsel araştırmaya yönelik olumsuz tutumlarının daha fazla olduğu saptandı ($p < 0,05$). Ölçeğin BAYOT+ alt boyutunda; hemşirelik öğrencilerin bilimsel araştırmalara

yönelik olumlu tutumları arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı fark bulunmuş olup; farkın hangi gruptan kaynaklandığını bulmak için Bonferroni testi yapıldı. Buna göre dördüncü sınıf öğrencilerin birinci ve ikinci sınıf öğrencilerine göre bilimsel araştırmalara yönelik olumlu tutumlarının daha düşük olduğu bulundu. Ayrıca araştırma yöntemleri dersi almayan, bilimsel toplantıya (kurs, kongre vb) katılan ve hemşirelik alanında yapılan bilimsel çalışmalarını takip eden öğrencilerin diğerlerine göre bilimsel araştırmalara yönelik olumlu tutumlarının daha yüksek olduğu saptandı ($p < 0,05$). Ölçeğin AYOT alt boyutunda; hemşirelik öğrencilerin araştırmacılara yönelik olumlu tutumları arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı fark bulunmuş olup; farkın hangi gruptan kaynaklandığını bulmak için yapılan Bonferroni testine göre ikinci sınıf hemşirelik öğrencilerinin üçüncü ve dördüncü sınıf hemşirelik öğrencilerine göre araştırmacılara yönelik olumlu tutumlarının daha yüksek olduğu saptandı. Erkek öğrencilerin, istatistik dersi almayan, bilimsel toplantılara katılan öğrencilerin diğerlerine göre araştırmacılara yönelik olumlu tutumlarının anlamlı olarak daha fazla olduğu saptandı.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin bilimsel araştırma yapmaya yönelik kaygı ve tutumları ilgili literatür

doğrultusunda tartışılmıştır. Çalışmamızda öğrencilerin bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olumlu bulunmuştur. Diğer yapılan üç çalışmada da öğrencilerin bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının orta düzeyde olumlu olduğu bildirilmiştir.¹²⁻¹⁴ Çalışmamızdan elde edilen sonuca göre, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının literatürde yapılan diğer çalışmalara göre daha yüksek bulunması olumlu ve istendik bir sonuç olarak yorumlanabilir. Bunun nedeni olarak, çalışma grubunu oluşturan öğrenci grubunun bilimsel toplantılara (kurs, kongre, sempozyum vb) katılması, hemşirelik alanında yayınlan bilimsel çalışmaları ve yayınlanan dergi, kitap vb yayınları takip etmesi bilimsel araştırma yapma farkındalıklarını ve eleştirel bakış açılarını geliştirmiş olabileceğinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Hemşirelik öğrencilerinin bilimsel araştırmaya tutum ölçeği toplam puan ortalamaları arasında hemşirelik alanında süreli yayın (dergi, kitap vb) takip etme değişkenine göre anlamlı fark bulunurken; Çelik ve ark.'nın⁶ dördüncü sınıf hemşirelik öğrencilerinde yaptıkları çalışmada ise anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuç çalışmamızı oluşturan öğrenci grubunun bütün subelerden oluşması ve bu farklılığın buradan kaynaklanabileceğini akla getirmektedir.

Bilimsel toplantıya katılan öğrencilerin katılmayan öğrencilere, hemşirelik alanında

yapılan bilimsel çalışmalarını takip eden öğrencilerin ise takip etmeyen öğrencilere göre bilimsel araştırmalara yönelik olumlu tutum puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuç istendik ve olumlu bir sonuç olarak yorumlanırken, literatürde yapılan diğer çalışmalarla da paralellik göstermektedir.¹⁵⁻¹⁷

Hemşirelik öğrencilerin bilimsel araştırmalara yönelik olumsuz tutumları arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı fark bulunmuş olup; Kürşad⁸ ve Ünver¹⁶ çalışmasında ise anlamlı fark bulunmamıştır. Ayrıca çalışmamızda ikinci sınıf hemşirelik öğrencilerinin üçüncü ve dördüncü sınıf hemşirelik öğrencilere göre bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarının daha olumsuz olduğu saptanmıştır. Bu durum, araştırma raporlarını anlama ve değerlendirme becerisinin yetersiz olmasından, araştırma sonuçlarının klinik stajlarda kullanılmasında motivasyon eksikliğinin olması ya da özgüvenin gelişmemesi, klinisyen/akademisyen hemşirelerin konuyla ilgili desteğinin yetersiz olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Hemşirelik öğrencilerin araştırmacılara yönelik olumlu tutumları arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı fark bulunmuştur. Ünver ve ark.¹⁶ ve Kürşad¹⁸ çalışmasında ise öğrencilerin araştırmacılara yönelik olumlu tutumları arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı fark bulunmamışken; Biçer ve ark.¹⁴ ise araştırmacılara yönelik olumlu tutumları arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı fark

bulmuşlardır. Bu durum çalışmaların farklı örneklem gruplarıyla yapılmış olmasıyla açıklanabilir. Ayrıca çalışmamızda ikinci sınıf hemşirelik öğrencileri üçüncü ve dördüncü sınıf hemşirelik öğrencilerine göre araştırmacılara yönelik olumlu tutumlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu sonuç üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerin bilimsel bilgi ve deneyimlerinin artmış olmasına rağmen; bu öğrencilerin araştırmacılara yönelik olumlu tutumlarının hala istendik düzeyde olmadığı göstermektedir.

Cinsiyet ile araştırmacılara yardımcı olmada daha isteksiz olma boyutu ve araştırmacılara yönelik olumlu tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Çalışma bulgularımız Polat¹² ve Korkmaz ve ark.¹¹ çalışma sonuçlarıyla paralellik gösterirken; Biçer ve ark.¹⁴, Çakmak ve ark.¹⁹, Yenilmez ve Ata'nın¹³ çalışma bulgularıyla tutarlık göstermemektedir. Çalışmalarda kız ya da erkek öğrencilerin hangisinin daha isteksiz ya da olumlu tutuma sahip olduğu net değildir. Bazı çalışmalarda kadın iken bazı çalışmalarda erkek öğrencilerin daha isteksiz ve ya daha olumlu tutum sergilediği bulunmuştur.^{11-14,19}

Öğrencilerin araştırma yapmaya yönelik kaygılarının orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Çalışma bulgularımız Çelik ve ark.⁶, Yılmaz ve Çokluk²⁰ ve Bökeoğlu ve Yılmaz²¹ çalışma bulgularıyla paralellik gösterirken; Al Furaikh ve ark.²², Halabi²³ ve Halabi ve Hamdan-Mansour²⁴ çalışmasında ise hemşirelik öğrencilerinin

araştırma kaygılarının yüksek olduğunu bulmuştur. Bu durumun üniversite eğitimdeki ders içeriklerinin farklılığından kaynaklı olabileceğini düşündürmektedir.

Öğrencilerin araştırmaya yönelik kaygı ölçeği ile sınıf düzeylerine göre fark anlamlı bulunmuş olup; dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin diğerlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde kaygı puan ortalamaları yüksek bulunmuştur. Literatürde yapılan çalışmalarda öğrencilerin araştırmaya yönelik kaygısının sınıf düzeylerine göre farklılaşp/farklılaşmadığını inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırma popülasyonundaki öğrencilerin araştırma deneyiminin düşük olması ve müfredatımız gereği olarak dördüncü sınıf öğrencilerinin mezun olabilmeleri için lisans bitirme tezi yazmak zorunda olmaları öğrencilerin kaygı düzeylerini artırmış olabilir.

Çalışmamızda hemşirelik öğrencilerinin bilimsel araştırma yapmaya yönelik kaygıları orta düzeyde ve bilimsel araştırmaya yönelik tutumları yüksek düzeyde olumlu olduğu saptanmıştır. Ayrıca bilimsel toplantıya (kurs, kongre vb) katılma ve hemşirelik alanında süreli (kitap, dergi vb) yayın takip etmenin bilimsel araştırmaya yönelik tutumu olumlu yönde etkilediği bulunmuştur. Öğrencilerin lisans eğitimi boyunca hemşirelik alanında bilimsel etkinliklere katılması konusunda teşvik edilmeli, düzenlenecek olan bilimsel etkinliklerin planlanmasına ve uygulama aşamasına

öğrenciler dahil edilmeli, kanıta dayalı bakımın, eğitimin merkezinde yer alması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Campasi J, Finn K. Does active learning improve students' knowledge of and attitudes toward research methods?. *Journal of College Science Teaching* . 2011; 40(4):38-45.
2. Fawcett J. The Updates- nurse theorists: 21 st century Martha E. Rogers. *Nursing Science Quarterly*. 2003; 16(1):44-51.
3. Rawnsley MM. Dimensions of scholarship and the advancement of nursing science: articulating a vision. *Nursing Science Quarterly*. 2003; 16(1):6-13.
4. Karagözoğlu Ş. Bilimsel bir disiplin olarak hemşirelik. *C.Ü. Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*. 2005;9(1):6-14.
5. Karadaş C, Özdemir L. Hemşirelik öğrencilerinin araştırmaya yönelik farkındalık ve tutumlarının değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2015; 30–39.
6. Çelik S, Önder G, Durmaz K, Yurdusever Y, Uysal N. Hemşirelik öğrencilerinin bilimsel araştırma yapmaya yönelik kaygı ve tutumlarının belirlenmesi. *HSP*. 2014;1(2): 23-31
7. Gerçek E, Okursoy A, Dal N. Awareness and attitudes of Turkish nursing students towards research and development in nursing. *Nurse Education Today*. 2016; 46 :50–56
8. Güleç D, Saruhan A. Tez hazırlayan hemşirelik öğrencilerinin kaygı, düzeylerinin incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*. 2013; 3(2): 161-165.
9. Demir Y, Çıtak BN, Efe H, Albayrak E, Çelikpence Z, Güneri N. Hemşirelik uygulamalarında araştırma sonuçlarının kullanımındaki engeller ve kolaylaştırıcı faktörler. *Çağdaş Tıp Dergisi*. 2012;2(2): 94-101.
10. Büyüköztürk S. Araştırmaya yönelik kaygı ölçeğinin geliştirilmesi. *Eğitim Yönetimi*. 1997; 3(4): 453-64
11. Korkmaz O, Şahin A, Yeşil R. Bilimsel araştırmaya yönelik tutum ölçeği geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *İlköğretim Online*. 2011; 10(3): 961-973.
12. Polat M. Eğitim fakültesi öğrencilerinin bilimsel araştırmaya yönelik tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2014;18: 77-90.
13. Yenilmez K. ve Ata, A. Matematik öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarının incelenmesi. *X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi., Niğde, 27-30 Haziran 2012.*
14. Biçer N, Bozkırlı KÇ, Er O. Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *AÜ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*. 2013, 50: 327-342.
15. Semerci R, Unver S, Kızılcık Z, Avcıbaşı I. Determination of attitudes towards scientific

- research of nursing students. J Nurs Care. 2016, 5:8 (Suppl).
16. Unver S, Semerci R, Ozkan Z, Avcıbaşı I. Attitude of nursing students toward scientific research: a cross sectional study in Turkey. JNR. 2017, 1-5.
17. Tan M, Polat H, Özdelikara A. Nursing students' attitudes to and awareness of research and development within nursing. International Refereed Journal of Nursing Researches. 2016; 8:1-14.
18. Kürşad MŞ. Bilimsel araştırmaya yönelik tutum ve epistemolojik inanç arasındaki ilişkinin incelenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2015, 15 (2): 217-246.
19. Çakmak Z, Taşkiran C, Bulut B. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının incelenmesi. Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri. 2015; 5(2), 266-287
20. Yılmaz K, Çokluk Ö. Fen edebiyat fakültesi mezunlarının araştırma kaygı düzeyleri. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi. 2010; 10 (1): 1-9.
21. Bökeoğlu OÇ, Yılmaz K. Üniversite öğrencilerinin eleştirel düşünmeye yönelik tutumları ile araştırma kaygıları arasındaki ilişki. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. 2005; 41: 47-67.
22. Al Furaikh SS., Al Omairi B., Ganapathy TA. Cross sectional survey on nursing students' attitude towards research. Journal of Health Specialties. 2017; 5(4): 185-191.
23. Halabi j. Attitudes of Saudi nursing students toward nursing reseaech. Saudi Journal for Health Sciences. 2016; 5(3): 118-124.
24. Halabi JO, Hamdan-Mansour A. Attitude of Jordanian nursing students towards nursing research. Journal of Research in Nursing. 2012; 17(4): 363Y373.

Tablo1. Öğrencilerin bazı özelliklerine ile Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Değişkenler	AYKÖ Ort±SS	İstatiksel test	p
Cinsiyet			
Kadın	31,88±5,80	t: -,596	0,55
Erkek	32,52±7,47		
Sınıf Düzeyi			
1.Sınıf	31,40±7,18		
2.Sınıf	30,45±7,09	F:3,35	0,02*
3.Sınıf	33,68±5,91		
4.Sınıf	34,18±2,82*		
İstatistik dersi alma durumu			
Alan	31,80±5,81	t:-,223	0,82
Almayan	32,14±6,48		
Araştırma yöntemleri dersi alma durumu			
Alan	32,36±6,12		
Almayan	31,50±6,94	t:0,795	0,42
Bilimsel toplantıya (kurs,kongre vb) katılma durumu			
Katılan	32,15±6,17	t:0,096	0,92
Katılmayan	32,05±6,58		
Hemşirelik alanında yapılan bilimsel çalışmaları takip etme			
Eden	31,83±6,13	t:-,474	0,63
Etmeyen	32,31±6,61		
Hemşirelik alanında süreli yayın (kitap, dergi vb) takip etme			
Eden	32,44±6,58	t:0,565	0,57
Etmeyen	31,86±6,27		
Bilimsel çalışma yapma deneyimi			
Var	31,80±5,81	t:-,223	0,82
Yok	32,14±6,48		

* $p < 0,05$, * Tek yönlü ANOVA testi (Bonferroni testi)

Tablo 2. Öğrencilerin bazı özellikleri ile Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Değişkenler	AYOI	BAYOT-	BAYOT+	AYOT	BATÖ
Cinsiyet					
Kadın	25,96±6,13	30,01±7,85	22,08±5,19	22,07±5,83	133,96±23,66
Erkek	23,52±6,83	29,22±8,15	22,47±6,83	31,88±6,55	139,28±36,13
İstatistiksel analiz	t:2,283* p:0,02#	t: 0, 594; p:0,55	t: -,407; p: 0,68	t: 2,118* p:0,03#	t:-1,122; p:0,26
Sınıf Düzeyi					
1.Sınıf	26,11±6,51	28,91±7,30	23,80±4,92	23,64±5,21	128,45±22,13
2.Sınıf	25,94±6,41	33,81±6,83**	23,43±4,71	26,12±5,70**	138,61±15,80
3.Sınıf	22,96±6,77	27,71±7,57	20,84±5,23	21,90±5,49	134,71±37,20
4.Sınıf	24,78±5,81	26,00±8,13	19,45±7,22**	20,60±6,89	141,03±39,21
İstatistiksel analiz	F: 1,879; p: 0,13	F:9,373** ; p:0,00#	F:5,588** ; p:0,00#	F:7,292** ; p:0,00#	F:1,526;p:0,21
İstatistik dersi alma durumu					
Alan	24,92±5,97	28,80±7,85	21,74±5,97	22,55±6,40	138,68±33,34
Almayan	25,46±7,01	30,91±7,94	22,78±5,31	24,71±5,61	132,06±20,33
İstatistiksel analiz	t:-, 533; p:0,59	t:-1,692; p:0,93	t:-1,157; p:0,249	t: -2,258* p:0,02#	t:1,484, p:0,14
Araştırma yöntemleri dersi alma durumu					
Alan	24,75±6,45	29,79±8,33	21,50±5,97	23,53±6,59	138,32±30,93
Almayan	26,05±6,40	29,68±7,06	23,74±4,71	23,50±5,06	130,00±20,81
İstatistiksel analiz	t: -1,195; p: 0,23	t: 0,79; p: 0,937	t: -2,360* ; p: 0,02#	t: 0,23; p: 0,98	t: 1,747; p: 0,08
Bilimsel toplantıya (kurs,kongre vb) katılma durumu					
Katılan	26,52±6,44	30,75±8,42	23,43±5,45	24,83±6,33	136,15±18,00
Katılmayan	24,07±6,28	28,96±7,47	21,23±5,72	22,47±5,80	135,34±34,56
İstatistiksel analiz	t: 2,439; p:0,16	t: 1,425* ; p:0,01#	t: 2,480* ; p: 0,01#	t: 2,465* ; p: 0,01#	t: 0,180;p: 0,84
Hemşirelik alanında yapılan bilimsel çalışmalarını takip etme					
Eden	25,02±6,96	30,46±8,39	23,12±6,29	23,71±7,10	142,23±32,57
Etmeyen	25,28±6,03	29,17±7,54	21,46±5,06	23,37±5,25	130,34±23,18
İstatistiksel analiz	t: -,248; p:0,80	t: 1,026; p: 0,30	t: 1,864* ; p:0,03#	t: 0,341;p:0,73	t:2,620;p:0,01
Hemşirelik alanında süreli yayın (kitap, dergi vb) takip etme					
Eden	24,36±6,76	29,80±8,02	22,18±7,25	22,10±7,55	142,73±37,30
Etmeyen	25,70±6,20	29,73±7,92	22,22±4,38	24,47±4,78	130,98±19,07
İstatistiksel analiz	t: 2,342* ; p:0,02#	t:-1,291; p: 0,19	t: 0,05; 0,95	t:-,042; p:0,96	t:-2,242* ; p:0,02#
Bilimsel çalışma yapma deneyimi					
Var	26,55±6,16	31,10±6,49	23,90±5,98	24,80±5,55	136,30±17,97
Yok	24,97±6,48	29,57±8,12	21,97±5,63	23,34±6,21	135,61±29,56
İstatistiksel analiz	t:1,024; p:0,30	t:0,806;p:0,42	t:1,423;p:0,15	t:0,992; p:0,323	t: 0,100; p:0,92

$p < 0,05$, * Student t testi, ** Tek yönlü ANOVA testi (Bonferroni testi)